

Utbildningsinspektion i område Smålandsstenar, grundskola F-9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Smålandsstenars skolområde	Antal barn/elever/studerande
Skolbarnsomsorg	149
Förskoleklass	57
Grundskola	814
Särskola	6

Smålandsstenars skolområde omfattar Villstadskolan(F-6), Åtteråsskolan(F-6) och Nordinskolan(7- 9).

På Villstadskolan, byggd 1938 och 1951, går 178 elever. Årskurs F-3 är organiserad i fyra åldersblandade grupper medan årskurs 4-6 går i åldershomogena klasser. På skolan finns två fritidshemsavdelningar för elever i årskurs F-2. För övriga elever finns en fritidsklubbsavdelning belägen en kilometer från skolan. Ett mindre antal av eleverna åker skolskjuts till skolan. Skollunch serveras på den närbelägna Nordinskolan.

Åtteråsskolan är byggd 1980 och har 288 elever. Alla skolans 14 klasser är åldershomogena. På skolan finns två fritidshemsavdelningar för elever i årskurs F-2. Övriga elever med behov av skolbarnsomsorg går på samma fritidsklubb som eleverna från Villstadskolan.

Nordinskolan är byggd 1970 och har 411 elever i årskurs 7-9 och även här är alla klasser åldershomogena och gemensamt arbete sker mest årskursvis. Eleverna kommer från områdets två skolor men även från Bureskolan, Klockargårdsskolan och Skeppshultskolan. Eleverna från främst dessa skolor åker skolskjuts till Nordinskolan.

Särskolans elever finns i samtliga skolenheter.

Genomförandet av inspektionen i område Smålandsstenar

Skolverket sände den 30 april 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Smålandsstenars skolområde har bestått av undervisningsråden Jan V Nilsson och Martin Persson. Besök i området inleddes den 21 september och avslutade den 24 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och , dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kom-

munen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I skolområdet genomfördes formella intervjuer med skolledningen, pedagoger av olika kategorier, elever och föräldrar. Lektioner besöktes och spontana samtal fördes med såväl vuxna som elever. Besök gjordes även i fritidshemmen.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I områdets arbetsplaner är skolans värdegrund och elevernas ansvar och inflytande uppmärksammat. Arbetet har resulterat i att en informationsfolder om värdegrundsfrågor har tagits fram. Området genomför också enkäter till eleverna för att ta reda på deras uppfattningar om delaktighet och inflytande i skolan. I årets kvalitetsredovisning har resultaten analyserats och förslag till åtgärder för utveckling har prioriterats. Enligt kvalitetsredovisningen var mobbning av elever aktuellt på samtliga tre skolenheter och mest på Nordinskolan. Enligt inspektörernas uppfattning är inte denna bild korrekt. På skolorna för de yngre barnen finns inte mobbning i den omfattning som enkäten antyder och inspektörerna anser att den rädsla som elever uttryckte för en mindre grupp elever på en av skolorna är en grund för enkätresultatet på denna skola. På Nordinskolan är läget annorlunda. Skolan har under läsåret 2003/04 haft många incidenter med hot och våld. Inspektörerna kunde vid skolbesöket även själva observera handgripligheter mellan elever i rasthallen och fick även ingripa för att stävja fysisk konfrontation. Det finns enligt eleverna bråkstakar på skolan. Dåligt språkbruk mot flickor existerar, en jargong som är mer eller mindre accepterad bland eleverna, dock inte bland de vuxna på skolan. Det förekommer även konflikter mellan svenskfödda flickor och utlandsfödda flickor.

Sammanfattningsvis bör det påbörjade arbetet med att öka elevernas ansvarstagande och inflytande utvecklas ytterligare. Arbetet med värdegrundsfrågor bör främst på Nordinskolan utvecklas vidare.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Eleverna känner som regel till målen för utbildningen och eleverna på Nordinskolan har fått information om de nationella betygskriterierna. På Åtteråsskolan och Villstadsskolan har en konkretisering skett av de nationella kursplanerna i ämnena svenska, engelska och matematik. Den grafiska utformningen i ämnet matematik i form av en ballong var upplyftande när ballongens fält blev helt i färg och samtliga mål och stoff avklarade.

Enligt Skolverkets Arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser (SALSA) ligger Nordinskolans resultat över beräknat modellvärde. Slutbetygen på Nordinskolan i engelska, matematik och svenska är sammanställda och analyserade i kvalitetsredovisningen för 2004. Någon sammanställning av eventuella skillnader mellan flickor och pojkar är inte gjord. Påfallande många flickor saknade vid en snabbkontroll betyg i ett ämne i årskurs 8 och över en femtedel av flickorna hade inte betyg i ämnet geografi.

I de nationella proven för årskurs 5 och årskurs 9 har 15 respektive 19 procent av eleverna inte uppnått målen och i kvalitetsredovisningen finns förslag till åtgärder för att området skall få bättre resultat. Någon analys av övriga ämnen eller sammanställningar av resultat finns inte.

Sammanfattningsvis är målen i kursplaner och betygskriterier kända för eleverna och kunskapsresultaten får betraktas som godtagbara. Arbetet med att ge stöd till eleverna på alla skolor så att fler elever uppnår målen i ämnena bör fortsätta.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I likhet med övriga skolområden i kommunen har Smålandsstenar arbetat med värdegrundsfrågor de senaste åren. Både föräldrar och elever har deltagit aktivt i detta arbete. Som framgår ovan har arbetsmiljön på Nordinskolan varit dålig och föranlett särskild inspektion av arbetsmiljöinspektionen. En utvecklingsgrupp under ledning av förvaltningschefen är tillsatt under 2004 med syfte att

stimulera ett bestående utvecklingsarbete på skolan. På de två andra skolorna är arbetsmiljön god.

På samtliga skolor finns nu planer för att bemöta mobbning och annan kränkande behandling och i alla klasser finns kamratstödjare från årskurs 3 till årskurs 9 och dessa har och kommer att få utbildning för sitt uppdrag. En folder har utarbetats. Programmet mot kränkande behandling tar upp olika former av kränkande behandling men berör inte när vuxna kränker elever. På samtliga skolor finns en personalgrupp som särskilt skall hantera olika former av kränkande behandling och denna grupp träffas regelbundet och har även utbildningsdagar. Under hösten har även föräldrar erbjudits fördjupad information på kvällstid i ämnet och broschyrmaterial har sänts hem till föräldrar hur de skall reagera när de misstänker att deras barn blir kränkt.

I området bedrivs skolhälsovård och personal för detta finns i form av två deltidanställda skolsköterskor och en skolläkare med ansvar för hela kommunen. Kurator på heltid delas mellan Smålandsstenars skolområde och Område Sydvästen. För området finns en gemensam elevhälsoplan. Samtliga skolor har tillgång till psykolog anställd av kommunens Resurscentrum.

På Åtteråsskolan görs särskilda insatser för att nå läroplanens mål avseende fysiska aktiviteter under skoldagen.

Det finns elevråd och klassråd sedan länge på skolorna, liksom föräldraföreningar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det på Nordinskolan pågår ett nödvändigt utvecklingsarbete som har som syfte att förbättra arbetsmiljön för all personal och elever på skolan. På de två andra skolorna är arbetsmiljön god. Oro fanns vid besökstillfället vid en av skolorna för de yngre barnen. Inspektörerna bedömer att skolans ledning och personal inom kort kommer att lösa dessa problem. Områdets program mot kränkande behandling bör även behandla hur organisationen skall agera när vuxna kränker elever.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Området har i sin kvalitetsredovisning de senaste åren haft som mål att utveckla biblioteket på Nordinskolan. Vid inspektörernas besök bestod biblioteket av ett låst utrymme med ett fåtal böcker. En rensning av gamla och inaktuella böcker har gjorts under hösten 2004. Ämnesspecifika böcker förvaras i anslutning till ämnessalarna. Skolans datorer hålls inlåsta och får endast användas av eleverna

efter särskilt tillstånd av en lärare. Miljön för ett problembaserat lärande avviker väsentligt från den miljö som eleverna lämnar i årskurs 6.

Nordinskolans lärande är utpräglat läroboksstyrd och nästan all undervisning sker inom ämnesmoduler under veckan. Skolan rapporterar att schemat brutits för temadagar vid sex tillfällen under läsåret 2003/04 men tematiskt och undersökande arbetssätt sätter för närvarande inte sin prägel på skolans undervisningskultur. Inspektörerna vill citera en formulering i områdets kvalitetsredovisning för 2004 där rektorn för Nordinskolan skriver: "Skolan står inför ett generationsskifte med många pensionsavgångar. Unga lärare och lärarkandidater med helt annan kunskap om tematiskt arbetssätt måste få sätta sin prägel på skolans undervisningskultur." Inspektörerna vill dock framhålla att de under besöket kommit i kontakt med äldre lärare som helt säkert kan vara en resurs i ett förändringsarbete.

För att garantera en likvärdig betygssättning sker diskussioner på ämnesnivå löpande under terminerna. Lärarna har sina arbetsrum ämnesvis och där sker dessa diskussioner informellt. Viss samverkan med andra grundskoleområden har tidigare skett liksom samverkan mellan de fem avlämnande skolorna och tankar finns bland ledning och personal att återuppta dessa samtal för att skapa ett 1-9 perspektiv.

Det finns en utarbetad modell för att identifiera elever i behov av stöd och åtgärdsprogram upprättas för elever som befäras inte uppnå målen. Området har ett omfattande test- och diagnosprogram från årskurs 1. Området har ännu inte på ett tydligt sätt kunnat sammanföra denna information, utan eleven testas även när de skall börja årskurs 7 med nytt lokalt framtaget material.

I ett flertal klasser i de lägre årskurserna har eleverna planeringsböcker där de för en vecka framåt eller längre får planera arbetet. Detta har även från och med läsåret 2004/05 införts för eleverna på Nordinskolan. Veckoschemat på Nordinskolan ger dock inte stort utrymme för något större eget planeringsarbete då skoldagen är uppdelad i ämneslektionspass med mellanliggande små raster. De yngre eleverna har större möjligheter att planera sin veckoarbetstid och detta görs även i flertalet klasser på båda skolorna i årskurs F-6.

Åtteråsskolan har en stimulerande miljö för lärande och skolan har en hög daktortäthet. De integrerade särskoleeleverna fungerar väl, eleverna arbetar efter särskolans kursplaner, och eleverna mår bra av att vara i denna miljö. De har som regel en stödpedagog som anpassar arbetet just till eleven. Dessa stödpedagoger används även ibland för att stötta grundskolans elever. Planeringsböcker används i årskurs 1-3 och i årskurs 4-6 har de just börjat användas. Ämnet geografi torde ha hög prioritet på skolan då moderna kartor finns överallt på skolan och eleverna har egna atlasar.

Villstadskolan arbetar på liknande sätt som Åtteråsskolan. De yngre eleverna är organiserade i åldersblandade grupper medan de äldre barnen går i åldershomogena klasser. På båda skolorna har ingående diskussioner skett om kursplanemålen och dessa är delvis dokumenterade på samma sätt. Skolorna använder redskap som portfolio och individuell utvecklingsplan, men dessa redskap används inte av alla pedagoger.

Modersmålsundervisning sker i albanska, arabiska, bosniska och finska, och 40 procent av de inventerade eleverna får undervisning i sitt modersmål. Det har förekommit att en elev haft sitt modersmål som språkval i årskurs 7-9.

Området liksom kommunen som helhet deltar i försöksverksamheten utan timplan. Enligt inspektörernas uppfattning har inga större förändringar av timplanen skett med anledning av detta försök.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att undervisningen för de integrerade särskoleeleverna fungerar mycket bra och att eleverna trivs med sin skola. Området bör se över sitt system för att identifiera elever i behov av särskilt stöd så att inte onödigt mycket tid och resurser används till att ta reda på förhållanden som organisationen redan har kunskap om. Samtal och nätverk mellan lärarna i området och i angränsande områden för att utbyta metodiska och pedagogiska erfarenheter bör utvecklas. Tematiskt och undersökande arbetssätt bör utvecklas på Nordinskolan så att eleverna i större omfattning får möjligheter att på egen hand ta ansvar för sitt lärande. Se även avsnitt 7.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Smålandsstenars skolområde har två rektorer. Biträdande rektorn i området blev den 1 juni rektor för Nordinskolan. Beslutet var avslutning på en längre osäkerhet om hur rektorsfunktionen skulle vara utformad i skolområdet. Personalen på Nordinskolan, områdets största skolenhet, har under denna tid krävt en egen rektor. Områdeschefen kvarstår som rektor på de två mindre skolorna. Enligt inspektörernas bedömning är den nya organisationen helt accepterad av alla inblandade elever, föräldrar och personal.

Rektorerna tjänstgör på heltid med ledningsuppgifter och har till sin hjälp sju respektive tre verksamhetsledare. Båda rektorerna är lågstadielärare, den nya även med ämneslärarutbildning. Områdeschefen har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Denna utbildning är den nya rektorn på väg att påbörja. Det finns en skolassistentresurs på 1,75 tjänster inom området.

Den nya ledningsorganisationen har ännu inte fått fast struktur, men det är inspektörernas fasta övertygelse att den skall kunna fungera redan hösten 2004. Samtliga verksamhetsledare har under respektive rektor ett pedagogiskt ledningsansvar. Rektorerna har gemensamt sammanställt en arbetsplan för 2004-2005. Underlaget till planen har arbetats fram av personalen i arbetslagen. Planen är i stort en fortsättning av föregående plan och tar endast upp mål och utvecklingsområden som formulerats av styrelsen för skolan i Gislaved.

Kvalitetsredovisningen för Smålandsstenars skolområde följer en mall för pedagogiskt bokslut som utarbetats av skolförvaltningen i Gislaved. Som framgår av texten ovan finns kommentarer och förslag till åtgärder i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna konstaterar att området inte har tagit upp ett eget område i arbetsplanerna de senaste åren, utan har nöjt sig med de av kommunen anbefallda områdena. Arbetet med området arbetsplan har heller inte haft den delaktighet av föräldrar och elever som grundskoleförordningen kräver.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det finns rektorer som tar ansvar för verksamheten och för att utveckla denna. Det finns ett gott embryo till kvalitetssystem inom området som kan utvecklas. I detta arbete finns utrymme att även inrymma Sydvästens område då Sydvästen avlämnar elever till Nordinskolan i samma omfattning som området självt. Elever och föräldrar bör ges möjlighet att medverka vid utarbetandet av arbetsplanen.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

På Nordinskolan erbjuds franska, spanska och tyska som spåkval. För de elever som inte väljer ytterligare ett främmande språk finns svenska/engelska. Inspektörerna kunde konstatera att skolan inte gjort upp någon plan vad språkvalskursen i svenska/engelska skulle innehålla och kunde även konstatera att eleverna var dåligt motiverade under lektionspass. I samband med lektionsbesöken uttryckte lärarna stor förtvivlan över hur de skulle utforma lärandet för dessa elever.

På Nordinskolans schema finns varje vecka utlagt 60 minuter då 10-14 elever möter sin mentor. Eleven skall då dels kunna slutföra arbetsuppgifter i ämnen men främst är syftet att eleven skall bli uppmärksam och känd av sin mentorlärare. Enligt inspektörernas uppfattning är denna tid väl använd främst för att skapa kontakt mellan mentor och elev, men kan på intet sätt uppfylla intentionerna att eleven själv skall kunna välja fördjupning i något ämne eller få flödigt med tid för att ytterligare bredda ett pågående arbete. Grundskoleförordningens föreskrift om elevens val uppfylls inte enligt inspektörernas bedömning. Elevens val förekommer inte heller i flertalet av klasserna på skolområdets övriga två skolor utan grundmodellen är alltför ofta att eleven skall göra färdigt uppgifter som gäller för hela klassen.

Området gör studieresor dels i närområdet, men även språkresor i Europa görs. Dessa resor genomförs på skoltid och anses som värdefulla av både elever och personal. Resorna är dock inte kostnadsfria för eleverna.

Information om skolan sker främst på informationsmöten och klassmöten. Skolorna i området har egna hemsidor där föräldrar och allmänhet kan hämta information om respektive skola. Information saknas på hemsidan om vilka möjligheter som finns inom skolområdet vad gäller modersmålsundervisning. Denna finns på papper och är utformad på flera inom området aktuella språk. Information om möjlighet till stöd i form av studiehandledning på modersmålet saknas dock i detta informationsmaterial, och sådant stöd ges för närvarande inte i något ämne.

Svenska som andraspråk förekommer på samtliga tre skolor, men i mycket liten omfattning på Nordinskolan. På denna skola finns heller ingen lärare med ämneskompetens. Inom rektorsområdet fungerar ämnet i hög grad fortfarande som ett stödämne till ämnet svenska.

Skollokaler inom området är tillgängliga för elever med funktionshinder och ytterligare anpassning sker just nu för en elev som skall börja kommande läsår.

På Nordinskolan finns en studie- och yrkesvägledare som ansvarar och ger eleverna information och ibland vägledning inför gymnasievalet.

Det finns ingen kö till skolbarnsomsorgen och för eleverna i årskurs 1-2 är verksamheten väl integrerad med arbetet som bedrivs i klasserna. På Villstadskolan kompletterar skolbarnsomsorgen skolans verksamhet genom att använda en annan pedagogik än under skoltid. Omsorgspersonalen tjänstgör även som lärare i aktuella årskurser under cirka 25 procent av sin tjänstgöringstid.

Från årskurs 3 är eleverna hänvisade till en fritidsklubb som är belägen långt från områdets båda skolor. Denna verksamhet har inga pedagogiska mål och är en tillsynsform för de elever som är inskrivna i fritidsklubben. Flertalet barn slutar efter årskurs 2 och information om att elever har rätt till en fullständig skolbarnsomsorg är undanhållen föräldrarna i området. Efter inspektörernas besök har Gislaveds kommun lämnat kompletterande information kring skolbarnsomsorgen. Benämningen "fritidsklubb" härrör från en tidigare organisation. Kommunen har informerat områdena om gällande lagstiftning och krav på verksamheten, och i resursfördelningen tagit hänsyn till dessa krav. Av informationen framgår också att eleverna är inskrivna i skolbarnsomsorgen och att morgontillsyn erbjuds på elevernas "gamla" fritidshem, men att eleverna från och med årskurs 3 går till "klubblokalen" efter skolan. Denna lokal, som har behövts under ett antal år då barnantalet varit stort, kommer att stängas under 2005. Verksamheten kommer att integreras i grundskolans lokaler och bli bättre och mer sammanhållen. Inspektörerna bedömer därmed att skollagens krav är uppfyllda, men att informationen kring skolbarnsomsorgen bör förbättras, och arbetet med att utveckla verksamheten bör fortsätta.

Sammanfattningsvis

Smålandsstenars skolområde informerar muntligt och skriftligt på ett bra sätt om valmöjligheter och kommande utbildning.

Utformningen av språkundervisningen för de elever som inte väljer något nytt modernt språk bör förbättras.

Undervisningsvolymen i svenska som andraspråk är förvånade låg på Nordinskolan, och bör ses över. Skolan saknar även behörig lärare i ämnet. Undervisningen i svenska som andraspråk bör utvecklas i området till att bättre motsvara innehållet i kursplanen för ämnet.

Enligt lag skall en kommun tillhandahålla skolbarnsomsorg för elever t.o.m.12 års ålder. Från tio års ålder kan denna utformas i form av fritidsklubb. Med den kompletterande information som lämnats av Gislaveds kommun bedömer inspektörerna att verksamheten i området uppfyller skollagens krav, men informationen kring skolbarnsomsorgen bör förbättras, och arbetet med att utveckla verksamheten bör fortsätta.

Elevers val inom området uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Elevers rätt till stöd i form av studiehjälpen på modersmålet garanteras inte.

Elevresor i utbildningen skall vara avgiftsfria. Om skolan anser att språkresorna är viktiga inslag i utbildningen skall de göras kostnadsfria för eleverna och vara tillgängliga för alla.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Smålandsstenar har flertalet av lärarna adekvat utbildning. Av de fem lärare som saknar lärarutbildning håller två på att skaffa sig sådan. Inom området finns hösten 2004 111 lärare som tillsammans innehar 62,6 heltidstjänster vilket ger en lärartäthet på 7,6 lärare per 100 elever. Genomsnittet för riket är 7,9 och 8,0 för kommungruppen.

Kompetensutveckling sker på olika nivåer och är inte gemensam för hela området. Varje lärare har en individuell kompetensutvecklingsplan, vilka vid besökstillfället inte var aktuella för alla lärare. En långsiktig plan för områdets kompetensutveckling saknas.

Datorer med Internetuppkoppling finns i områdets alla tre skolor och i området finns en person som ansvarar för driften. På Nordinskolan förvaras datorerna under lås och används av eleverna när lärarna har direkt uppsikt över dem. Skolans utrymme för bibliotek är även låst och är enormt toftigt utrustat och enligt en elev är det aldrig någon som lånat en bok där. Kommunen har tillsatt en särskild grupp som skall se över lokalförsörjningen på Nordinskolan. Inom skolans väggar finns en rastuppehållsavdelning med anställd personal. Ljudnivån i dessa lokaler är hög och elever kan inte där med behållning utföra skolarbete som kräver koncentration.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att de gemensamma utrymmena för lärandet på Nordinskolan behöver moderniseras så att eleverna under lärarnas ledning får möjligheter att även på egen hand ta ansvar för sitt lärande.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Smålandsstenars skolområde är av god kvalitet. Områdets integration av särskoleelever är mycket bra. Områdets resurser är goda.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- det påbörjade arbetet med att öka elevernas ansvarstagande och inflytande bör utvecklas ytterligare,
- arbetet med värdegrundsfrågor bör främst på Nordinskolan utvecklas vidare,
- programmet mot kränkande behandling bör utvecklas till att även omfatta rutiner när kränkning sker vuxen–elev,
- representanter för föräldrar och elever bör ges bättre möjlighet att medverka vid utarbetandet av områdets arbetsplan,
- arbetet med att ge stöd till eleverna på alla skolor så att fler elever uppnår målen i ämnena bör fortsätta,
- systemet för att identifiera elever i behov av särskilt stöd bör ses över så att inte onödigt mycket tid och resurser används till att ta reda på förhållanden som organisationen redan har kunskap om,
- samtal och nätverk mellan lärarna i området och i angränsande områden för att utbyta metodiska och pedagogiska erfarenheter bör utvecklas,
- tematiskt och undersökande arbetssätt bör utvecklas på Nordinskolan så att eleverna i större omfattning får möjligheter att på egen hand ta ansvar för sitt lärande,
- de gemensamma utrymmena för lärandet på Nordinskolan behöver moderniseras så att eleverna under lärarnas ledning får möjligheter att även på egen hand ta ansvar för sitt lärande,
- språkundervisningen för de elever som inte väljer något nytt modernt språk i årskurs 7 bör förbättras,
- undervisningsvolymen i svenska som andraspråk på Nordinskolan bör ses över,
- undervisningen i svenska som andraspråk bör utvecklas i området till att bättre motsvara innehållet i kursplanen för ämnet och
- informationen kring skolbarnsomsorgen bör förbättras och det påbörjade arbetet med att utveckla verksamheten inom skolbarnsomsorgen bör fortsätta.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Elevens val inom området uppfyller inte grundskoleförordningens krav (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Elevens rätt till stöd i form av studiehandledning på modersmålet garanteras inte (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Elevresor i utbildningen skall vara avgiftsfria och därmed tillgängliga för alla elever (4 kap. 4 § skollagen).

Datum	Ort
2005-02-02	Lund

Jan V Nilsson
Martin Persson